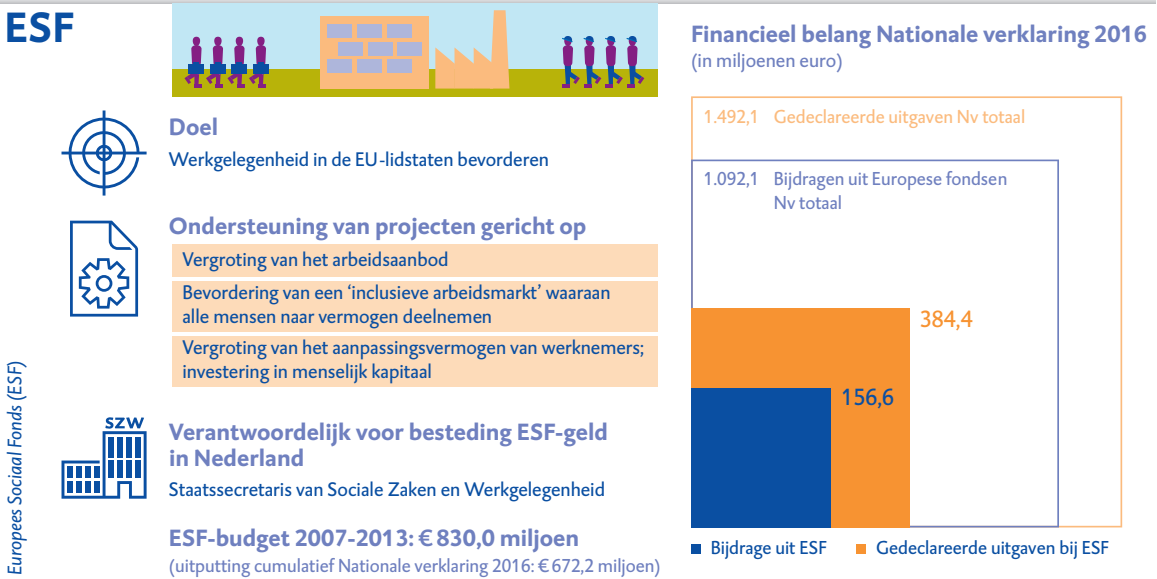

Toelichting bij het Rapport bij de Nationale verklaring 2016 - Europees Sociaal Fonds

Voor de belangrijkste bevindingen van de Algemene Rekenkamer verwijzen wij naar ons *Rapport bij de Nationale verklaring 2016*.

A. Kerngegevens Europees Sociaal Fonds

Doelstelling fonds

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) financiert projecten die gericht zijn op het ondersteunen van werkgelegenheid, het aan beter werk helpen van mensen en het zorgen voor eerlijker arbeidskansen voor alle burgers van de Europese Unie (EU). Het ESF speelt een belangrijke rol bij het halen van de EU-doelstellingen om meer en betere banen en een samenleving die geen mensen buitensluit te creëren en bij het verzachten van de gevolgen van de economische crisis - in het bijzonder bij de toename van werkloosheid en armoede.

Via het operationele programma ESF wordt aan projecten subsidie toegekend. ESF-financiering is altijd cofinanciering: Europese financiering samen met openbare of particuliere financiering. De medefinancieringspercentages van het ESF variëren tussen 50% en 85% (95% in uitzonderlijke gevallen) van de totale projectkosten, afhankelijk van de relatieve rijkdom van de lidstaat of regio.

De Europese Commissie en de EU-landen samen bepalen de prioriteiten van het ESF en de besteding van zijn middelen. Het ESF heeft de volgende prioriteiten voor de periode 2007-2013:

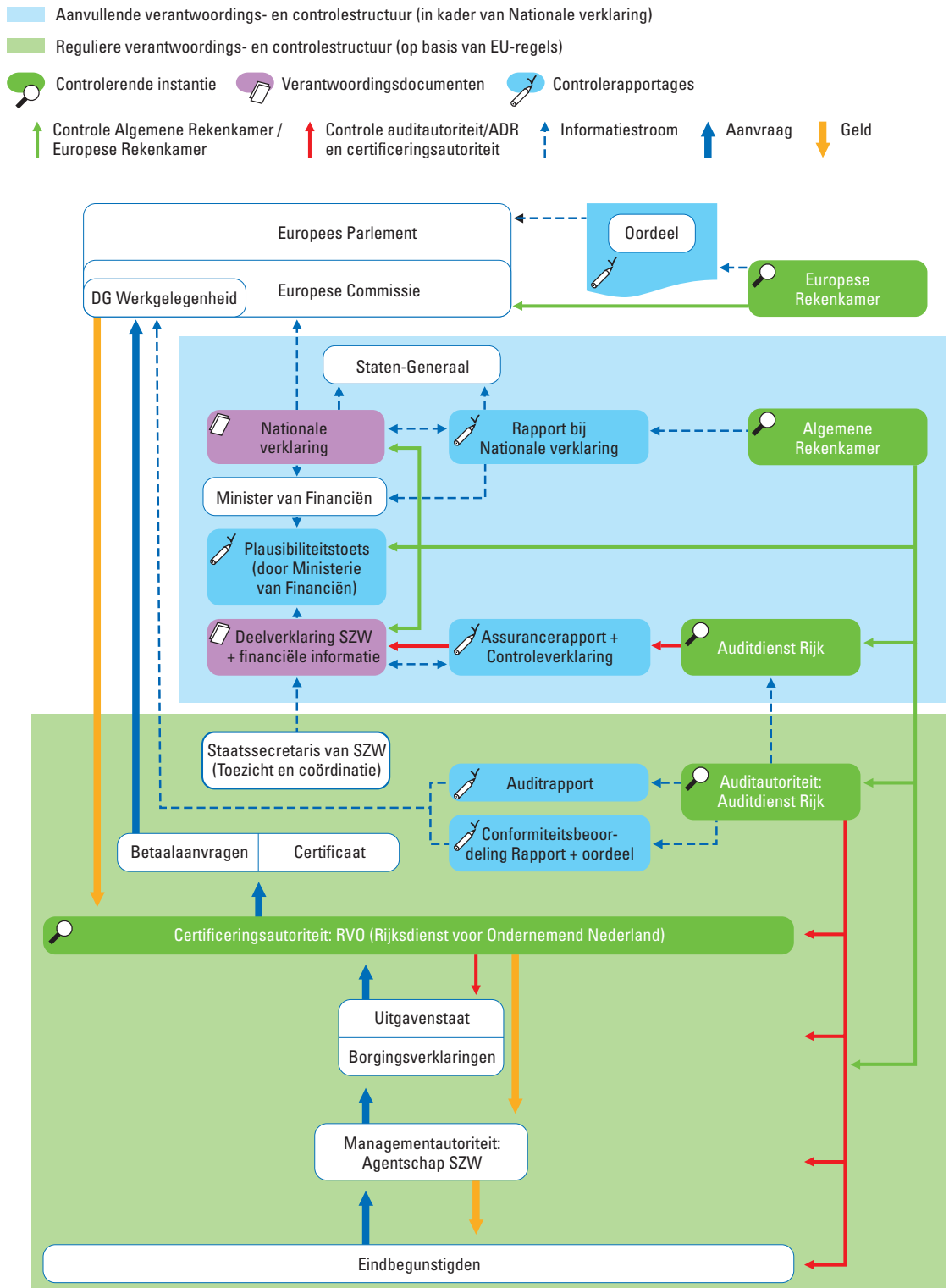
- Stimuleren dat werknemers nieuwe vaardigheden aanleren en bedrijven nieuwe werkwijzen gebruiken.
- Betere toegang op de arbeidsmarkt verschaffen aan jongeren als ze van school komen en laagopgeleide werkzoekenden bijscholen om zo hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.
- Mensen uit kansarme groepen aan werk helpen (sociale integratie).

Betrokken instanties

In de onderstaande figuur zijn de betrokken instanties in de EU en in Nederland weergegeven. Het onderste deel van de figuur geeft inzicht in de reguliere verantwoordings- en controlestructuur van het fonds volgens de Europese voorschriften. Het bovenste deel laat zien wat de lidstaat Nederland aan verantwoordingsdocumenten en controlestappen heeft toegevoegd om tot de Nationale verklaring te komen.

De belangrijkste autoriteiten volgens de Europese voorschriften zijn:

- Managementautoriteit (MA): Agentschap SZW.
- Certificeringsautoriteit (CA): Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
- Auditautoriteit (AA): Auditdienst Rijk (ADR).

Financiële kerngegevens (bedragen in miljoenen euro's)¹

ESF	Totaal budget voor zeven-jarige programmaperiode	Gecommitteerd cumulatief eind 2014	Gedeclareerd cumulatief eind 2014	Gedeclareerd in boekjaar 2014
Totale Subsidieabele Kosten	2.010,0	-*	1.610,0	384,4
Waarvan ESF-deel	830,0	1.631,7	672,2	156,6
Percentage uitputting ESF	n.v.t.	196,6%**	81,0%	n.v.t.

* Deze cijfers zijn niet beschikbaar.

** Bij ESF wordt overcommitting, relatief hoger dan bij de andere fondsen, toegepast, omdat de ervaring geleerd heeft dat enerzijds een substantieel deel van de toegekende subsidies niet door projectbegunstigden gerealiseerd wordt, en anderzijds een substantieel deel van de ingediende kosten na controle door de managementautoriteit komt te vervallen (wegens niet-subsidiabiliteit).

B. Oordelen auditautoriteit

Ordeel beheers- en controlesysteem 2014-2015 en foutpercentages 2014

Uitleg scores beheers- en controlesysteem:

1. Systeem functioneert, slechts geringe verbeteringen zijn nodig.
2. Systeem functioneert, maar enkele verbeteringen zijn nodig.
3. Systeem functioneert gedeeltelijk, substantiële verbeteringen zijn nodig.
4. Systeem functioneert in essentie niet.

ESF	Score/%
Beheers- en controlesysteem MA en CA – totaal	2
Beheers- en controlesysteem MA – totaal	2
MA 1 – Toewijzing functies en functiescheiding	1
MA 2 – Selectie projecten	1
MA 3 – Informatievoorziening begunstigden	1
MA 4 - Managementverificaties	2
MA 5 - Controlespoor	2
MA 6 – Geautomatiseerde systemen	2
MA 7 – Opvolging ontdekte systeemfouten	1
Beheers- en controlesysteem CA – totaal	2
CA 1 - Toewijzing functies, functiescheiding en toezicht op gedelegeerde taken	2
CA 2 – Controlespoor en geautomatiseerd systeem	2
CA 3 – Certificeringsproces	2
CA 4 – Geschrapte, teruggevorderde en terug te vorderen bedragen	2
Foutpercentage voor Nationale verklaring (percentage onrechtmatigheden)*	0,94%**

* Bij ESF is er geen verschil tussen foutpercentage voor Nationale verklaring en foutpercentage voor Europese Commissie ('total projected error rate').

** Hiermee is het percentage fouten binnen de EC-marge van 2% gebleven.

C. Bevindingen Europese Commissie en Europese Rekenkamer

Bevindingen Europese Commissie

- In 2015 heeft de Europese Commissie een onderzoek gedaan bij EFRO en ESF over de werkwijze bij vorderingen en schrappingen. In een conceptrapport zijn geen bevindingen gerapporteerd over ESF. Het rapport is nog niet definitief.
- Op 29 januari 2016 heeft de Europese Commissie het jaarlijkse controleverslag en oordeel van de auditautoriteit aanvaard.

Bevindingen Europese Rekenkamer

De Europese Rekenkamer heeft over het jaar 2014 een controlebezoek gebracht. Na reactie van de managementautoriteit op de conceptbevindingen zijn in juli 2015 het definitieve resultaten toegestuurd. Dit betreffen enerzijds (relatief beperkte) kwantificeerbare bevindingen (niet subsidiabele kosten) en anderzijds te late betaling aan projectbegunstigden.

D. Aandachtspunten uit onze controle

Onze conclusies, aanbevelingen en aandachtspunten zijn opgenomen in ons Rapport bij de Nationale verklaring 2016 (zie § 3.4). We geven een toelichting op de aandachtspunten die we in het rapport kort hebben genoemd:

Verbeterpunten systeem managementautoriteit

De auditautoriteit heeft over het systeem bij de managementautoriteit aangegeven dat deze voldoende functioneert, maar dat verbeteringen mogelijk zijn op de onderdelen managementverificaties, controlespoor en betrouwbaarheid van het geautomatiseerde systeem.

Wij hebben (naast de werkzaamheden van de auditautoriteit) ook zelfstandig middels een deelwaarneming een aantal projectdossiers bij de managementautoriteit onderzocht. Daarbij hebben we ons met name gericht op het proces van subsidievaststelling (waarmee de onderdelen managementverificaties en controlespoor uit de beoordeling van het systeem door de auditautoriteit worden geraakt). Onze deelwaarneming komt overeen met het oordeel van de auditautoriteit over deze onderdelen (score 2: systeem functioneert voldoende, enkele verbeteringen nodig).

Verder constateren wij dat de bevindingen van de auditautoriteit in vrijwel alle gevallen geen aanvullend financieel belang hebben ten opzichte van het bedrag dat de managementautoriteit al gecorrigeerd heeft. De conclusie van de auditautoriteit is dan dat de managementverificatie afdoende is geweest.

Verbeteringen (deels door de managementautoriteit al in voorgaande jaren ingezet) die wij dit jaar herkennen, zijn onder andere:

- het (volledige) gebruik van een statistische steekproef bij de managementverificaties, waardoor een zuiverder beeld ontstaat;
- blijvende aandacht voor mogelijk dubbel gedeclareerde bedragen bij projecten die elkaar in tijd overlappen aan de hand van analyses van deelnemersgegevens.

We zien de verbeteringen ook terug in het verminderde aantal geschatte onrechtmatige betalingen, dat tot uiting komt in de zogenoemde foutpercentages, die relatief laag zijn vergeleken met voorgaande jaren.

Verbeterpunten systeem certificeringsautoriteit

Het systeem bij de certificeringsautoriteit is door de auditautoriteit als voldoende beoordeeld, alhoewel verbeterpunten mogelijk zijn. Daarbij constateren wij dat ten opzichte van voorgaand jaar dat er een kleine verslechtering heeft plaatsgevonden in de score van het systeem. De aanbevelingen van de auditautoriteit zien o.a. op dossiervorming, de wijze van selectie van door de certificeringsautoriteit te controleren projecten en geschrapte, teruggevorderde en terug te vorderen bedragen. De certificeringsautoriteit kan zich in het algemeen in de aanbevelingen vinden. Wij vragen de certificeringsautoriteit om aandacht voor de opvolging hiervan.

Verbeterpunten systeem auditautoriteit

Uit onze review van het dossier van de auditautoriteit komen enkele verbeterpunten naar voren (die overigens geen van allen uiteindelijk een financieel belang hadden), waaronder:

- Dossievorming: hoewel dossiers over het algemeen goed te volgen zijn, kan de compleetheid en inzichtelijkheid van het dossier verder worden verbeterd, onder meer door het beter vastleggen van het controlespoor.
- Controle aanbestedingen: aanscherping van de aandacht voor beoordeling van rechtmatigheid van projectkosten met inachtneming van regelgeving rondom aanbestedingen.

Daarnaast geven wij de auditautoriteit als suggestie mee om voor de nieuwe programmaperiode (2014-2020) te onderzoeken of de auditautoriteit, in afstemming met de Europese Commissie, bij de controles meer kan aansluiten bij de statistische steekproef zoals de managementautoriteit die gebruikt bij de managementverificaties.